

Sami máme málo

Titulok mojich úvodných riadkov nepochádza z mojej hlavy. Je to pôvodina, „vínzmysel“ zlatého Lojzika, skalického a slovenského vinohradníka a vinára Alojza Masaryka. Zavolať som mu a požiadal o exploatáciu názvu jeho značkového červeného vína. Súhlasil, a po krátkom odmlčení mi pripomenul: „enem to neprehaňaj“ ... Lojzika poznám štyri desiatky rokov. Najskôr ako robotníka, traktoristu, pivničného v mestkej búde a po nežnej aj ako samostatne hospodáriaceho vinohradníka a úspešne podnikajúceho vinára. Masaryk je priezvisko, ktoré zaväzuje. On to nedáva najavo, ale drží sa toho. Je pracovitý, silný a rozvážny. Neprajníci tvrdia, že aj nevzdelaný. Viete, že v tomto prípade mi to vôbec neprekáža? Bez štipky irónie môžem napísať, že „ľudové univerzity Maxima Gorkého“ Lojzíkovi vystavili platný a uznávaný titul vínomagistra. Možno aj preto, že ON, na rozdiel od desiatok vinárskych nevzdelancov, je priamy, čestný a pokorný chlap. Áno, práve tá česťnosť a pokora, len sa dobre rozhlíadnite okolo seba, nám vo svete slovenského vína najviac absentuje.

Súdok Masarykovho vína už máme vypitý. Načneme ten druhý. Nie je o nič objemnejší. Veď „sami máme málo“... Na prelome rokov som sa zúčastnil na troch medzinárodných konkurzov vína. V talianskom Bergame, v izraelskom Jeruzaleme a nedávno aj v Paríži boli naše moky úspešné. V metropole Francúzska dokonca veľmi úspešné. Krásu našich vín mi mnohí pochválili a niektorí sa spýtali, kde by si ich mohli objednať. Pousmial som sa a odpovedal: „žiaľ, asi to nepôjde, sami máme málo“. Ak ma za moju reakciu odsudzujete, len si spomeňte na Mrvovho ružového šampióna z parížskeho Vinalies 2010. Bolo z neho len pár tisíc fliaš. Pre západného kupca je to homeopatické množstvo. Len na porovnanie, taká Vega Sicilia či Opus One má ročnú produkciu štvrt milióna fliaš! Navyše, slovenský producent si uvedomuje, že poslať naše víno do cudziny sa jednoducho neoplatí. Ak má superprémiovú kvalitu, jeho víno sa rozchytá doma za pár týždňov. A za dvoj-trojnásobnú cenu! So slovenskými vínami je to podobne ako so švajčiarskymi. Ak sú príliš dobré, sú aj príliš drahé. Aspoň v niečom „otec národa“ trafil pred rokmi kliniec po hlavičke...

Súdok tretí. Je v ňom víno z našich zanedbaných a opustených vinohradov. Plače. Plače nad ľudskou nedbanlivosťou, nevášimavosťou štátu i ľudí. Prosím vás, nevolajte na Slovensko turistov, neukazujte im naše vinice. Myslíte si, že ak idú autom z Bratislavy do Smoleníc, ozaj si myslíte, že sú slepí? My sme si za tých dvadsať rokov na to už zvykli. Zvykli sme si, otrnuli a naše oči to nevidia. Veľmi to však bolí! Tisíce hektárov našich vín leží ľadom. Trnky, šípky, hulár, mladé agáty, burina. A nikto s tým nepohne. Už je po komasácii a nepostúpili sme ani o slepačí krok. Generácia našich vinohradníckych predkov sa rozpadla a fotografie modranských lajtier už zožltli. Už ani pamätníkov niet. Ich synovia a vnuci pričuchli

k inému, pohodlnejšiemu a lákavému svetu. Trádia, rodinná vinica a víno starého otca sublimovalo. Grunty si však rodina drží, no neobrába ich. Majitelia pôdy vyčkávali. Vzor Rače, Svätého Jura a najmä Limbachu prítahujú. Zdevastovaný vinohrad je na Slovensku päťdesiatnásobne drahší, ako ten vzorne obrozený. Ďalší slovenský paradox...

Kto za to všetko môže? Bolševik, chamtivý investor – kapitalista, odrodilý „mestský“ človek? Mój nebohý otec, ktorý sa dožil vyše deväťdesiat rokov a prežil päť režimov, na to nedokázal odpovedať. Netrúfam si ani ja. Načím však pripomenúť múdre slová T.G. Masaryka: „Keď každý sám o seba sa postará, o všetkých bude postarané“. Niektorí si to uvedomujú, mnohým to nič nehovorí. Slovenská vinohradnícko-vinárska spoločnosť nie je jednoliata, homogénna. Je zložitou spoločenskou societou. Sú v nej veľkí, strední i malí. Usilovní, pracovití i menej „pohybliví“. Na desiat tisíc hektárov vín tu máme dva zväzy. Združujú predovšetkým veľkých a väčších producentov. Na malých poväčšine zabúdajú. Snažia sa rôznou formou o propagáciu slovenského viniča i vína. Aj reprezentačnou príručkou „Slovensko – krajina vína“.

Kolko súdokov nášho moku máme ešte vo vínnej pivnici? Sú to dobré súdky, je v nich kvalitné víno? Nebudeme „chodiť“ do všetkých. Vytiahneme si s heverom to najlepšie. Aké je to najlepšie? Budete vyberať vy alebo ja? A či necháme to na rozhodnutie vínného publicistu – amatéra, alebo garážmajstra, ktorý sa nechá titulovať ako vínný poradca? Už viete na čo narážam. Nuž na vzdelanie a odbornosť ľudí v rozhádanej slovenskej vínnej rodine. Remeselník potrebuje výučný list (dnes už aj s maturitou), šofér vodičský preukaz, majiteľ pálenice potvrdenie adekvátnej odbornosti. Len vinár, výrobca vína, sa nepotrebuje nikomu preukázať „papierovým

svedectvom“ svojej odbornosti. Nezdá sa vám to nepochopiteľné? Mne áno. Takmer polstoročie vychovávam vinárskych inžinierov. Celý život som zasvätil vede, odbornosti, enológii. Nečudujte sa, že mám v živote chvíle, keď som veľmi namrzený...

Stále sme si však nepovedali, kto dnes u nás robí najlepšie víno. Nečakajte, že vám to napíšem ja. Každoročne sa vyhodnocuje najlepšie vinárstvo. Skupiny znalcov sa nevedia dohodnúť. Nedohodli sa ani minulý rok. A tak máme dve najlepšie vinárstva! Jedno lepšie ako druhé? Sú producenti vína a nie malí, ktorí po burundskom vzore neobhospodarujú ani piad' zeme. Sú však producenti, ktorí majú v držbe niekoľko stovák hektárov vín. Dokážu ich obrobiť, dokážu to zvládnuť? Dva extrémny, medzi ktorými je masa producentov, ktorí drú vo viniči a potia trička v chladnej vínnej pivnici. Tých obdivujem a ich vína mi voňajú a chutia. A nie som sám. Britský spisovateľ Peter Mayle napísal v roku 2004 novelu s názvom „A good year“. O dva roky bola sfilmovaná Ridley Scottom formou ľúbivej romantickej komédie. Jedna z hlavných postáv, rezignujúci vinohradník a vinár Francis Duflot z Provence na otázku túľajúceho sa amerického enofila („...a ktoré víno je najlepšie?“), odpovedá: „To, ktoré dorába majiteľ pôdy...“ Krásny film, skvelé víno...

A ešte raz spomeniem môjho otca. Krátko po nežnej, predtým ako usnul, ešte potichu zašepkal: „Štyridsať rokov nás gniavili bolševici, rana na duši je hlboká. Štyridsať to ešte potvrdá, kým to bude ako to má byť!“ Neveril som jeho predpovedi. Dnes však už áno. Dvadsať rokov to ešte potvrdá, kým naše vinice budú také ako pri Rýne. Život nám dáva ťažké úlohy. Dáva ich však len tým, ktorí ich dokážu zvládnuť...

Fedor Malík

